

האליזר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

דרוש תורם שישלם את כל העלון ויקבל
הקדשה קבועה כאן לע"נ, רפואה וכו'

נושא השבוע: נישואין (כד)

יז' בחשון תשפ"ג 1449 (שנה כח')

ההפטר: "וואשה אחת" (מלכים ב ד')

פרשת וירא

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָהָם לְמַה זֶה צִחְקָה שְׂרָה לֵאמֹר... אֲמַנָּם אֵלַי וְקָנִיתִי" (יז, יג)

נשאלת השאלה: בפסוק הקודם אמרה שרה הרי לא יתכן הדבר שאזכה לילד מפני שאברהם זקן, אם כן למה שינה הקב"ה ואמר ששרה אמרה: "האף אמנם אלד ואני זקנתי?"

משום שהקב"ה אוהב שלום ושונא מחלוקת, לכן לא אמר לאברהם אותם הדברים שאמרה שרה כדי שלא תהיה מחלוקת ביניהם, שרצה שתשרה ביניהם אהבה ואחוה, מכאן לומדים שמותר לשנות מפני השלום.

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָהָם לְמַה זֶה צִחְקָה שְׂרָה לֵאמֹר..." (יז, יג)

למה לא שאל הקב"ה בעצמו את שרה למה צחקת? ואומרים בשם רבי נחמן מברסלב שהאישה היא המראה של הבעל וכשהיא לא כ"כ בסדר, סימן שהבעל צריך להתחזק וע"י זה תשתפר אשתו ותהיה אהבה ביניהם ולכן התביעה היתה על אברהם.

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל אַבְרָהָם אֵל יִרְעָ בְּעֵינֶיךָ... כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שְׂרָה שְׁמַע" (כא, יב)

שרה מצווה את אברהם לגרש את הגר וישמעאל מביתם כיון שהשיגה בדעתה שישמעאל אינו הולך בדרכים טובות ולא רצתה שיצחק ילמד ממעשיו הרעים ויצא לתרבות רעה ח"ו. כששמע זאת אברהם הצטער מאוד והיה לו קשה לעשות זאת אולם הקב"ה צוהו לשמוע בקול שרה אשתו כי מעלתה בנבואה היתה גבוהה משל אברהם וזרעו יפרוץ ויגדל מיצחק ולא מישמעאל.

לראות נכון! (מפי הרב מרדכי רוט- יועץ נישואין)

מעשה שהיה

פגשתי יהודי יקר לפני תקופה וכך הוא סיפר לי: "אני נשוי זה שש עשרה שנה. יש לנו חמישה ילדים ברוך השם, ארבעה בנים ובת אחת. אני ואשתי אפשר להגיד שאנחנו חיים די בסדר, אבל במשך שנים... היו כמה דברים משמעותיים שהפריעו לי אצל אשתי, היה זה משהו במראה שלה שלא כל כך אהבתי. תשאל אותי: למה לא חשבת על זה לפני החתונה? הרי ראית, ואם בכל זאת התחתנת בוודאי הסכמת? אענה לך: שלא כל כך שמתי לב לזה לפני החתונה. גם הפריע לי העניין של אסתטיקה וניקיון שהיה חסר מעט אצל אשתי - ואת זה בוודאי לא ידעתי לפני החתונה - אבל אצלי הוא מאוד חשוב. ובפרט סדר שזה דבר שמאוד מאוד חשוב לי, יש לי ממש רגישות בנושא הזה.

כשנה הראשונה לא אמרתי לה שום הערה על הדברים האלו שהפריעו לי, אבל לאחר כשנה התחלתי להעיר בעדינות - קצת על הניקיון, קצת על סדר ושתיים יותר איפור... אבל זה לא עזר ואולי רק נעשה יותר גרוע מחודש לחודש. אשתי הייתה הרבה פעמים מתרגזת שהייתי

פתגם: אם באמת רוצים להשיג משהו מוצאים דרך! אך אם לא- מוצאים תירוץ

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 4:44-4:41 * סוף זמן ק"ש 8:12-8:15

כניסת שבת: 4:24 יציאת שבת: 5:15 יציאת ש"ת: 5:48

מעיר לה על כך, ואני הייתי מתרגז יותר חזק על זה שהיא מתרגזת. לא די שלא אכפת לה ממה שמפריע לי, היא עוד מתלוננת וכך הדבר נמשך במשך שנים.

תקופות ארוכות היה הכול רגוע, כי פשוט ניסיתי להשלים עם המצב. אבל כעבור זמן הייתי מתפוצץ ושוב מתחילה סדרת מריבות לחודש שלם לפחות.

וככל שהייתי מעיר יותר וחושב על כך, הרגשתי שאני לא מסוגל יותר עם הדברים האלו שמפריעים לי אצל אשתי.

לאט לאט החלו להיכנס לי מחשבות לראש: 'לו רק הייתי מתחתן עם אישה אחרת ולפי הרצונות שלי, הייתי האדם הכי מאושר בתבל'.

הייתי מתפלל להשם בדבקות שיעשה פה נס כי קשה לי כך מאוד. אני יהודי מאוד רוחני ומשתדל להיות כך, אני לומד בכולל די מפורסם באזור המרכז, ואני אף מוסר בס"ד שני שיעורים בשבוע בשני בתי כנסת שונים בערי הפריפריה כדי לחזק את אותם יהודים.

הייתי מבקש מהשם שיעזור לי, אבל המחשבות התגברו עד שממש הרגשתי השם ישמור דחייה מאשתי. כל הזמן דמינתי: 'לו רק הייתי מתחתן עם אישה אחרת, הייתי מאושר', והמחשבות האלו ממש השפיעו על הקשר הזוגי בינינו. ואם במשך שנים למרות החיכוכים בעניינים האלו לפחות רוב הזמן היינו חיים טוב ובאושר, אבל עכשיו משהו קרה וגם הזמן הזה נהפך לסבל מתמשך ומריבות שהתגברו יותר ויותר.

חשבתי לעצמי: איך אתה יכול לאהוב ולחבב מישהי כשאתה חושב שאתה הייתה לך מישהי אחרת אז היית מאושר? זה פשוט לא יכול לקרות! עד שרבענו כזו מריבה שאשתי אמרה: 'נמאס לי, בוא נתגרש! אם אתה לא רוצה אותי איך שאני אז תחפש לך מישהי אחרת'.

זו הפעם הראשונה שבאמת הבנתי לעומק שזה מה שאני נותן לאשתי להרגיש כל הזמן! אבל עדיין המחשבות היו חזקות ממני. אולי אם...

ואז פשוט היה לי ממש נס, נס משמיים, באחד מבתי הכנסת שבו אני מוסר שיעור דיברתי באותו שבוע על אמונה וביטחון בהשם יתברך, איך יהודי צריך להאמין שכל מה שהשם עושה איתו הכול לטובה ושהאדם צריך לשנן לעצמו שוב ושוב שגם זו לטובה.

האדם צריך להאמין שהכול בהשגחה פרטית - אשתו, ילדיו, ושאין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה.

ופתאום באמצע השיעור נתפסה בי פתאום ההכרה: 'אתה שקרן! אתה כופר! אתה בעצמך לא מאמין למה שאתה אומר! אתה לא מאמין בשיעור שאתה מוסר לאותם אנשים. אתה כבר שנים משקר את עצמך שאתה מאמין, כבר שנים שאתה חושב שאם הייתה לך אישה אחרת אז היית מאושר ושמח'. אני עוצר לרגע וחושב - הרי ד' יתברך הוא שהביא לי את האישה הזו, אז האישה הזו היא הכי טובה בשבילי ביקום, היא הכי טובה בשבילי, היא התיקן שלי!!

אין מישהי אחרת, רק היא ואין בלתי. זה לא אומר שלא צריך לנסות לפתור דברים, אבל לפחות תפסיק לחשוב שאם היית מוצא אישה אחרת אז היית המאושר שבאדם, כי יש אלוקים בעולם והכול נעשה בהשגחה פרטית ואשתי היא נבחרה לי על ידי אלוקים מכל הנשים היהודיות שיש בעולם ורק היא הכי טובה בשבילי מכל הבחירות!!

הרגשתי בוש וחרפה להסתכל בפני האנשים שאני מוסר להם את השיעור, נאה דורש ולא נאה מקיים! סיימתי את השיעור וכשנכנסתי לרכבי פרצתי בבכי: איפה האמונה שלי?! ולא די בכך, אלא אני גם פוגע באישה במשך שנים על דברים מסוימים שלא הכול היא יכולה לשנות, ככה השם ברא אותה. לך לאומן שעשני, ככתוב בגמרא.

ביקשתי סליחה מהשם, וקיבלתי על עצמי להגיד ולחשוב במשך חמש דקות בכל יום כמה אשתי היא הכי טובה בשבילי מכל העולם. כי אני מאמין שהשם מזווג זיווגים וכל מה שהוא

עושה הכול בהשגחה פרטית. והאישה הזו היא הכי טובה בשבילי מכל העולם, וכל אישה אחרת זה הכי לא טוב לי בעולם, טוב לי מה שהשם עושה. ואם אני לא מאמין בזה אז אני צריך להתחזק באמונה. אני לא אשקר לך, עדיין היה לי קשה אבל התחלתי להרגיש בעצמי הקלה נפשית.

במקום להרגיש שהאישה שאני חי איתה בבית היא לא טובה ורק אם הייתי מתחתן עם אישה אחרת הייתי מאושר, במקום זה חשבתי שהיא האישה הכי טובה בשבילי.

וזה גרם לי להרגיש יותר חיבור לאשתי, יותר להתקרב אליה ולהפסיק להרגיש את רגש הדחייה והריחוק. מחשבות אלו גם גרמו לי להסתכל ולהתמקד בדברים היפים והטובים שיש אצל אשתי, ולא שמתי לב אליהם עד כה כי הייתי עסוק רק בלהתמקד ברע ולא בטוב שיש לה, וכך התחלתי להרגיש יותר שמח ומאושר, והדברים האלו שהפריעו לי הלכו והצטמצמו.

השם יתברך זימן לי לפגוש שני חברים שלי מהעבר שהתגרשו, הם סיפרו לי שגם הם חשבו שאם הם יתגרשו אז הם יהיו מאושרים ושמחים, אבל אחרי שהם התגרשו והתחתנו עם אישה אחרת הם קלטו שלכל אדם יש בעיות, אז גם אם תיפתר הבעיה שהפריעה להם תצוץ בעיה אחרת באישה החדשה. כי אי אפשר לברוח מאלוקים, האדם לעמל יולד, החיים זה התמודדות כחלק מהעבודה הרוחנית שלנו בעולם הזה. והם סיפרו לי כמה הם היום לא מאושרים וכמה חבל שהם לא נשארו עם האישה הראשונה שלהם. כיום, אני חי עם אשתי חיים טובים ומאושרים, השם פשוט האיר לי את העיניים וכך ניצלו חיי.

מוסיף הרב מרדכי רוט:

חשוב לי להדגיש שברור שאם יש בעיות אפשר לנסות ולמצוא פתרונות וללכת ליעוץ. אבל זה הבדל גדול אם אדם הולך ליעוץ מתוך אמונה שזו האישה שלו, זו בת הזוג שלו וזה הדבר הכי טוב שצריך להיות לו, כי השם עושה הכול לטובה והכול בהשגחה פרטית.

אבל כאשר אדם כל הזמן חושב אילו הייתה לי אישה אחרת הייתי מאושר ושמח - לא כך ניגשים לטפל בדברים. וזה אחד ההבדלים העיקריים בטיפול בין יהודי שהולך לפי דרכי התורה והאמונה, לבין מי שלא הולך בדרך זו.

אדם כזה הולך לפי האינטרס שלו והמוטו שלו: 'לא טוב לך ולא מתאים לך האישה שאיתך אז תחפש אחרת, חיים רק פעם אחת'.

אין אמונה בהשגחה פרטית, אין אמונה שיש בעולם הזה עבודה של תיקון המידות, אין אמונה שהאישה שאיתך היא הכי טובה לך ורק לך מכל האחרות.

אבל המאמין היודע שזו אשתו המיועדת והמיוחדת לו והיא הכי טובה לו מכולן, אז יותר קל לו לעבוד על עצמו ולחיות בשלום עם בת הזוג שלו.

הגמרא במסכת תענית (כ"ג:): מספרת: "רבי מני היה מצוי לפני רבי יצחק בן אלישיב, אמר לו: לא מקובלת עליי אשתי, שאיננה יפה. אמר לו: מה שמה? חנה. אמר: תתייפי חנה, ונתייפתה....לאחר זמן חזר אליו ואמר לו: היא מתגאה עליי. אמר לו: אם כך - תחזור חנה לשחרוריתה, וחזרה חנה לשחרוריתה".

מוסר השכל - מה שאלוקים עושה לך זה הכי טוב ואם תנסה לשנות את הקיים או לחפש אחרת אז יהיה לך יותר גרוע מזה, כי מהשם יתברך אי אפשר לברוח וכל מה שהוא עושה זה הכול לטובה, הלוואי שנזכה לחיות באמונה שלמה ומתוך שמחה תמיד.

הלכות נישואין [יב]

פינת ההלכה

א. חייב כל אדם לשאת אשה (ש"ע אבה"ע סי' א ס"א, וגם על האשה יש חובה להתחתן (הכמ"א סי' טס). ובדור שלנו בו גדולים הפיתויים וניסיונות בנושא צניעות

מצוה גדולה להזדרז ולהינשא (ילקו"י לרש"ל יצחק יוסף שובע שמוחת ח"א מהדורא תשס"ה פ"א ס"ג).

מעמד החופה וקידושין [ט]

ב. לאחר סעודת הנישואין יש להיזהר לברך ברכת המזון מיד ואח"כ יפנו לריקודים ולא ישאירו את ברכת המזון לסוף הערב, שיש לחשוש שחלק מהקהל ילכו לביתם וישכחו לברך ברכת המזון (ילקו"י פ"ט ס"ב, נישואין כהלכה לגר"מ כהן סי' יז ס"א).

ג. המנהג שמיד אחר ברכת המזון מברכים "שבע ברכות", אע"פ שאין האולם נחשב כבית חתנים (ילקו"י פ"ט ס"א) ואין להפסיק בדיבור בין ברכת המזון ל"שבע ברכות" (ילקו"י פ"ט ס"ו).

ד. ב"שבע ברכות" שעושים לאחר הסעודה יש להקדים קודם את השש ברכות ואח"כ יברכו ברכת "הגפן" (ע"פ שו"ע אבה"ע סי' סב ס"ט כפסק הרמ"א שם כדעה זו וכן מנהגם של ירושלים והספרדים כן כמוצא בשו"ת חזו"ע לרש"ל עובדיה יוסף כרך ב חלק א סי' מה, ילקו"י פ"ט ס"ג, נישואין כהלכה לגר"מ כהן סי' יז ס"ז). ואם טעו וברכו תחילה "בורא פרי הגפן" ואחריו את שש הברכות יצאו ידי חובה (נישואין כהלכה שם, כרך א חברה לגר"א פריסקו סי' עא ס"ק טו).

ה. המנהג שמברכים את ה"שבע ברכות" שלאחר הסעודה בישיבה (ילקו"י פ"ט ס"ה), וכן כל הקהל הנאספים יושבים בעת הברכות (נישואין כהלכה סי' יז ס"ד).
ו. כיצד הוא סדר "שבע ברכות":

- לפני ברכת המזון מוזגים שתי כוסות יין, הראשונה מיועדת לברכת המזון, והשנייה לאמירת שבע ברכות.
- בתום ברכת המזון מכבדים את המשתתפים לברך את השש ברכות ואומרים אותם על הכוס השנייה, ניתן לכבד שישה משתתפים בברכות או שמשתתף אחד יברך את כולם.
- לאחר אמירת 6 ברכות, המזמן מברך על הכוס הראשונה [על כוס היין עליה ברכו את ברכת המזון] "בורא פרי הגפן" ובברכתו יכוון להוציא את החתן וכלה, וטועם מהיין שיעור רביעית (81 סמ"ק) ואם אינו יכול אז רוב רביעית (41 סמ"ק). מערבבים את היין שבשתי הכוסות ונותנים כוס אחת לחתן וכוס שניה לכלה כדי שיטעמו מהיין וכן למי שברך ברכה אחרונה מ-6 הברכות [היין שבשתי כוסות מכונה "כוס של ברכה" (ע"פ נישואין כהלכה סי' יז)].

ז. נוהגים להביא את הכלה אצל החתן כדי לשמוע את ה"שבע ברכות" מ"מ זה לא מעכב (ילקו"י פ"ט ס"ה, נישואין כהלכה סי' יז ס"ז, ברכת ה' לגר"מ לוי ח"ד פ"ה ס"ד).

ח. על החתן והכלה לאכול כל אחד כזית פת (27 גרם) בסעודה, שאל"כ אין לברך "שבע ברכות" לאחר הסעודה (שו"ת האלף לך שלמה לגר"ש קלוגר אור"ח סי' ג, שו"ת צ"ח אליעזר לגר"א יהודה ולדנברג ח"י סי' ט אות ד, שו"ת יצי"א לרש"ל עובדיה יוסף ח"ו אבה"ע סי' ט אות ב, דורש לציון לגאון בן ציון מוצפי שאלה מס' 251495, ילקו"י לרש"ל יצחק יוסף פ"ט ס"ג, נישואין כהלכה לגר"מ כהן סי' יז ס"ב, הנישואין כהלכה ואגדה לגר"ד נק"י עמ' 246).
ולכן יש למנות מראש "אחראי לחתן" ו-"אחראית לכלה", שידאגו ושהחתן וכלה יאכלו את כזית לחם[פת] שבדרך כלל בגלל ההתרגשות החתן וכלה בקושי אוכלים ולא זוכרים בכלל אם אכלו כשיעור הנדרש ולכן ידאגו שהם יאכלו את השיעור הנדרש (ד.ע.).

דוגמא ממעשה שהיה: אלמן ואלמנה התחתנו בשעה טובה ומוצלחת. במהלך החתונה מרוב התרגשות שכחו לאכול, כשהגיעו ל"שבע ברכות" בסוף החתונה התברר שלא אכלו את הכזית הנדרש וחשבו לוותר על ה"שבע ברכות". אך נזכרו שחתן וכלה שהם אלמן ואלמנה אין להם 7 ימים לשבע ברכות אלא יום אחד בלבד והחליטו שכעת יאכלו את הכזית, אך האולם ניקו כבר את הכל ולא היה להם לתת לחתן וכלה אלא רק פרוסת לחם עם ממרח שוקולד... ועל זה ברכו שבע ברכות (מפי עד למעשה).
(הערה: הרה"ג משה לוי ז"ל בספרו ברכת ה' חלק ד פ"ה ס"ו חולק ומתיר לברך שבע ברכות אצל כשיש 7 אחרים שאכלו כזית פת).

ט. נוהגים לחלק את שבע ברכות בין הקרואים שכל אחד יברך ברכה אחת, מכל מקום מי שלא אכל כזית (27 גרם) פת בסעודה, אינו יכול לברך אחת משבע הברכות (מר"ן הרש"ל עובדיה יוסף בשו"ת יצי"א ח"ג אבה"ע סי' יא אות ז, מר"ן הרש"ל יצחק יוסף בילקו"י שובע שמוחת ח"א פ"ט ס"ד, נישואין כהלכה לגאון מאיר כהן סי' יז ס"ט, הגאון רבי שמואל זלמן אויערבאך הוצא באתר מנחם התורה והאזין ירושלים, נישואין כהלכה ואגדה עמ' 248, וכתב נישואין כהלכה הנ"ל בשם סי' בית חתנים לרב פניני שגם הגרי"ש אלישיב הסכים לכך והוסיף שאף בני אשכנז להיזהר בזה בפרט שזה סב"ל מ"מ בספר ציוני הלכה קוק עמ' קעד חולק ומציא ששאל את הרב אלישיב ואמר לו שצריך לברך בכל זאת).
ולכן מחלק הברכות של ה"שבע ברכות" לרבנים ולאנשים מכובדים יוודא לפני כן שכל מברך אמנם אכל כזית פת בסעודה (ד.ע.).

(יש חולקים וסוברים שהמקל יס' לו על מה לסמוך ואפשר בכל זאת לברך: שו"ת משכיל עזרי לגר"ע הד"ה, שו"ת באר משה ועוד).

י. אין החתן מברך את "שבע ברכות" אלא רק אחרים (מר"ן החיד"א בשו"ת ברכה סי' סב, שו"ת שבת הלוי ח"ח סי' רעב ועוד).